

Velja po pošti: ==

Za celo leto naprej . K 26—
za pol leta " " " 13—
za četrt leta " " " 6-50
za en mesec " " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29—
za ostalo inozemstvo " 35—

V Ljubljani na dom: ==

Za celo leto naprej . K 24—
za pol leta " " " 12—
za četrt leta " " " 6—
za en mesec " " " 2—

V upravi prejemam mesečno K 1-70

SLOVENE

Inserati: ==

Enostopna pettivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice: ==

enostopna pettivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja: ==

vsak dan, izven nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nestranskost pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. ==

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne bran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
bran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 183.

Današnja številka obsega 6 strani.

Razmere v Turčiji.

Veliki vezir Said-paša in minister za zunanje zadeve Assim-bej sta predvčerajšnjim v turškem parlamentu zunanji in notranji politični položaj osmanskega cesarstva z najlepšimi barvami naslikala. V resnici pa vlada takaka zmeda, da menda še vlada ne ve, pri čem da je. V Albaniji divja vstaja, oblasti so brez moči, precejšen del vojaštva v Makedoniji se punta in teži za državnim preobratom, Enver-beja, ki se v Tripolisu tako hrabro bori proti Lahom, dolže, da hoče obnoviti arabski kalifat, grško prebivalstvo na egejskih otokih, ki so jih Italijani zasedli, pa se smatra za popolnoma osvobodeno od turškega jarma. Z lastno močjo se Turčija ne vzdržuje, ampak se ima zahvaliti le velesilam, da ne razpade, ker bi njen razkroj povzročil svetovno vojso.

Revolucije v Turčiji je podobno kakor na Kitajskem, v Portugalu in Mexiki izvedla armada. Danes množice revolucije ne naredé, edini faktor, ki je za to sposoben, je armada, ki razpolaga z modernim orožjem, proti kateremu največja masa nič ne opravi. Zato je vojaštvo v državah, koder ni načelo, da se politika v armado ne zanaša, strogo izvedeno, obstoječemu redu vedno večalimanj nevarno. V tem oziru je n. pr. usoda Francije, Španije, Belgije in celo Rusije takorekoč od armade odvisna; enako v Turčiji, koder je vrhata med častniki v primeri z drugimi stanovi največ intelligencije. Revolucije v Turčiji je bil največ kriv Abdul Hamid, pa ne toliko zato, ker je dal Armence poklati in dal vsakemu, ki mu ni bil všeč, glavo odrezati, marveč večidel zaradi tega, ker je armado zanemarjal in ji ni niti mezde redno izplačeval. Na Kitajskem so mandžujci na svojem dvoru milijone zapravljali, vojak pa je stradal, dokler se ni naveličal in poglaval dinastijo k vragu.

Da ni bila armada v Turčiji za revolucijo pripravljena, bi mladoturški »komitè za edinost in napredek« ne bil ničesar opravil. Tudi danes sloni moč tega komiteja le na generalih in nekaterih civilnih politikih pa na par višjih svečenihih. Velik del armade pa s komitejem nič več ne simpatizira, ampak se nagiblje k takozvani »liberalni uniji«. Mladoturki so osmanski centrali-

sti, ki nočejo pripoznati provincam nobene posebne ustave in uprave, hočejo edinstveni državni jezik, povsod enake konfesionalne in šolske zakone v zmišlu evropskega svobodomiselnosti. Nasprotno pa ima unija avtonomistično federalistiški program, zahteva samoupravo provinc in ozir na njihove posebne kulturne in religiozne razmere in narodnostno razliko. Na dnu tega političnega boja pa tiči sovraštvo nekaternikov do male klike, ki sedi v Carigradu pri polnih vladnih jasliah in ima parlament v oblasti, možlmsko ljudstvo samo se ne briga ne za centralizem ne za federalizem, krščanske province pa teže za tem, da se iznebè turškega gospodstva, ki zna pobirati le davke, za kulturni in gospodarski napredek se pa ne zmeni. Sultan sam je danes igrača v rokah komiteja.

Morebiti se izvrši zopet državen preobrat, morebiti ga mladoturki udušijo, naj se zgodi karkoli, Turčija veliko prenese. Dokler se velevlasti ne zjedinijo, kakor bi turško plemo iz Evrope poglaval nazaj v Azijo, bo v Turčiji gnijlo počasi naprej. Kdo se pri tem ne spomni na velikega diplomata Eneja Silvija Piccolomini, papeža Pija II., ki je sredi 15. stoletja napravil načrt, kakor ga ni ne pred ne za njim nobeden zasnoval večjega, kako bi se krščanske velesile združile, da osmansko carstvo v prid kulturnemu in političnemu razvoju Evrope uničijo. (Pastor, Geschichte der Päpste, II.) Že takrat se ni dalo nič doseči, ker so krščanske države — Benetke, Francija, Španija, nemški cesar, Anglija, različni laški knezi — druga drugi Balkan zavidale; danes nismo niti enega koraka naprej napravili.

Abdul Hamid.

Rimski listi poročajo, da se potrjuje poročilo o zaroti, ki je nameravala osvoboditi prejšnjega sultana Abdul Hamida, ki so ga zato prepeljali iz vile Aladin v Anatolijo. V zaroto so bili zapleteni tudi častniki v Solunu. Uradno tega poročila sicer še niso potrdili, a dobavitelji že dva dni ne pošiljajo nobenih potrebščin v vilo Aladin.

Nezadovoljnost v armadi in boji v Albaniji.

V Carigradu se nahaja 370 častnikov, ki so prišli v mesto, ne da bi imeli dopust. Iz Odrina v tabor pri Kademkoju pozvanih 8 bataljonov noče odri-

niti v Albanijo. Iz Anatolije je došlo še šest bataljonov, med katerimi sta dva namenjena v Albanijo. Albanska poslanca Šalim in Sureja sta obvestila velikega vezirja, da se bje pri Prištini že dva dni krvav boj. Mesto je v nevarnosti, da je vstasi osvoje. O bojih pri Prištini se še poroča: Prebivalci Prištine so se pridružili vstašem in plenijo javna poslopja in orožarne. S Kovega so odposlali vojake, ki so po dvanajsturnem boju pregnali vstaše. Akcija proti vladni je vedno ostrejša. Vsak dan prihajajo hode in agitatorji, ki hujskajo prebivalstvo. Agitatorji hvalijo prejšnjega sultana Abdul Hamida in priporočajo, da naj se pomore člani mladoturškega odbora. Boji v Prištini so Albance še bolj razburili. Prebivalci Gilianija se tudi nameravajo pridružiti vstaji. Vlada namerava vstajo s silo zadušiti.

Pomen dunajskega letalnega tedna za avstrijsko letalstvo.

Letalni teden, ki se je vršil od 23. do 30. junija na novem letališču v Aspernu, po zaključku prve mednarodne letalstvene razstave na Dunaju, je postavil avstrijsko aviatiko na mah na ono odlično mesto, na katero že davno spada. Avstrijski letalci na avstrijskih aeroplanih so se merili z najboljšimi aviatiki vseh narodov, ki so bili prihiti k tej letalni prireditvi v tako velikem številu kakor še nikoli k nobeni, in odrezali so tako častno, da so jih celo Francozi, ti mojstri letalstva obdivovali. Kakor je pred stoletjem pri Aspernu nadkrilil avstrijski orel francoskega, tako je nadkrilil zadnjič avstrijski letalec na avstrijskem letalu Francoza Garrosa, kralja višočinskih poletov. Ni je dežele, ki bi bila žrtvovala za aviatiko tako malo denarja in človeških žrtev kakor Avstrija in baš Avstriji je bilo usojeno, da je priredila letalni meeting, ki je bil, po sodbi mednarodnih letalcev, dosedaj najbolj uspešen. Ta letalni teden je samobesbi svetovni rekord: svetovni rekord v maleni številu nezdod, svetovni rekord v poprečnih uspehih letalcev in svetovni rekord v višočini. Nadporočnik Blaschke je dosegel na svojem Lohner-Daimlerjevem »streljčnem letalu svetovni rekord za absolutno višočino s poletom do 4360 m, kar odgovarja višočini Mont Blanca. Ta rekord je tem večjega pomena, ker je letel

Blaschke s pasažirjem. Odvzel je prvenstvo navzočemu Garrosu, ki je imel doslej rekord s 3920 m, toda brez pasažirja. Poleg tega svetovnega rekorda je dosegel Blaschke tudi svetovni rekord v višočinskem poletu z dvema pasažirjema. Garros je dosegel svetovni rekord v dvigalni hitrosti s poletom do 1000 m višočine v 4 minutah 56 sekundah in Nieuport v hitrosti poleta s pasažirjem. Letalci so bili vsi zadovoljni z uspehi; celo Francoz Ehrmann in Belgijec de Roy, ki sta prvi dan ponesrečila, sta dobila vsled nabire prvi 3300 K, drugi 1000 K. Večino nagrad so odnesli seveda Francozi, ker jih je bilo tudi največ.

Avstrijski konstrukterji letal so šli od nekdanj svojo pot, dočim so vsi drugi posnemali Francoze. Ta letalni teden je pokazal vpricho mednarodnega občinstva, da so avstrijski aeroplani popolnoma kos francoskim in da jih celo nadkriljujejo. Trgovinski minister pl. Roessler utegne imeti s svojo trditvijo, da postanejo naši aeroplani še dobri eksportni artikel, prav. Avstrija bi si na ta način pridobila novo gospodarsko polje, kakor ga ima Francija s svojo letalno-tehnično industrijo. O pomenu dobro razvitega vojnega letalstva za zunanji ugled države pa danes pač ni treba več govoriti, ko vidimo strastno tekmovalje velesil v tem oziru.

Dunaj je bil — kakor izvaja baron Ecomono, predsednik avstrijskega Aerokluba — tekmo letalnega tedna središče aviatike v Evropi in ugled Avstrije v letalnem oziru se je tako dvignil, da so podarili na kongresu mednarodne zrakoplovne zveze »Fédération Aéronautique Internationale«, ki se je vršil te dni pod predsedstvom princa Rolanda Bonaparte na Dunaju, c. kr. avstrijskemu Aeroklubu mesto vicepredsednika te zveze, ki združuje zrakoplovce celega sveta.

PANAMSKA POSTAVA V AMERIKANSKEM SENATU.

Amerikanski senat se ni oziral na ugovor angleške vlade in je pričel razpravljati o postavi, po kateri bi ameriškanskim ladjam, ki vozijo ob ameriškanskem obrežju, ne bilo treba plačati pristojbine, če vozijo skozi Panama prekop. Proti postavi je nastopil med drugimi tudi bivši državni tajnik, senator Root, ki je naglašal, da bi lahko mednarodno razsodišče v Haagu razsodilo tako, da bi se morale vrniti tudi pristojbine ladjam drugih narodnosti.

LISTEK.

Detektiv.

(Iz velikomestnega življenja.)

Pri Pardubskih je sedela v salonu pri črni kavi mala družba: hišni gospodar Andrej Pardubski, zaslužni predsednik kluba industrijcev, njegova prijazna soproga gospa Katarina in stari zvesti hišni prijatelj Ivan Pavlovič.

Povedati si niso imeli mnogo novega. Ivan Pavlovič si je privoščil za nekaj časa miru in počitka, ki ga je pač zaslužil, kajti zadnje tedne je imel mnogo napornega dela, ki je zahtevalo vse njegove duševne in telesne moči. Najprej je z nenavadno bistroumnostjo odkril neki star zločin, ki je bil v zvezi z zamenjavo nekih otrok in z neko dedščino, kmalu nato pa se mu je posrečilo priti do dna obširno zasnovanemu zločinskemu borzemu manevru, vsled katerega je vztrepetala vsa Evropa in ki bi znal biti naravnost usoden zlasti mednarodni komisiji, katere predsednik je bil Andrej Pardubski. V ta namen je moral prepotovati skoro vso Evropo. Zato tudi ni bilo čudno, ako se je po srečno dovršenem detektivnem delu čutil počitka potreben.

Hišne gospodinje se je lotilo malo nezadovoljstvo, ko sta ji razodela oba gospoda, da ne bosta prihodnji četrtek — bil je zopet Pavlovičev dan — pri njej in z njo obedovala, ker sta dobila povabilo, ki ga ne moreta odkloniti.

Gospa Katarina se je nekoliko namrdnila zaradi te vesti.

»Ne uvidevam na noben način,« je pričela nekoliko užaljena, »zakaj bi ne bilo mogoče, zavrniti povabilo, ako se ima že obveznosti. Od svojega moža bi pač smela pričakovati, da bi zavzel korektno stališče ter samo zase ne sprejel povabila!«

»Draga moja,« jo je pomirjeval hišni gospodar, »na korektno stališče sem se pač še vedno postavil, tukaj pa je bil izjemni slučaj. Vabilo se je glasilo izrečno samo za — gospode.«

»A tako! No, potem — seveda!«

»Tu sumiš že zopet najhujše stvar, Katarina. Toda brez podlage. Vabilo se glasi za sestanek gospodov pri belem dnevu!«

»To mi je popolnoma vseeno, ali napravijo gospodje noč za dan ali dan za noč. Da hočejo biti sami med seboj, je glavno. Pri takih pikantnih zabavah moramo seveda me ostati v ozadju. Naravno, razumem popolnoma!«

»Tvoj sum je resnično neutemeljen, Katarina. Gre menda le za nedolžno garden-party.«

»Naj bo karkoli že, ti si imel zelo tehten vzrok, da odkloniš, češ, da imaš sam gosta in ravnotako Ivan, da je že oddan. Seveda, mene se potisne takoj v ozadje, kadar se nudi kaj »boljšega!« Prosim, nobene prisiljenosti, jaz vaju ne zadržujem!«

»Toda milostiva gospa Katarina,« se je vmešal Ivan Petrovič, »res ne gre drugače! Povabil je naju baron Skalicki. On je, kakor veste, podpredsednik mednarodne komisije, in je podpredsednik tudi skoro vsem družbam, katerim načeluje vaš soprog. Zato Andrej ni mogel odreči.«

»Moj Bog — novopečeni baron!«

»Vi bi ne smeli tako poniževalno govoriti o njem, gospa Katarina; on zasluži naše spoštovanje. Meni je na čestitke odpisal zelo primerne besede: Drugi aristokrati so ponosni na svoje staro plemstvo, jaz sem na svoje mlado.«

»Kako pa se je pravzaprav zgodilo z njegovim »povišanjem« v plemski stan?« je vprašala gospa Katarina, že napol pomirjena.

»To je zanimiv dogodek. Kakor veste, primanjkuje v našem stolnem mestu kot mogoče v vseh velikih mestih, javnih bolnišnic, zlasti otroških bolnišnic. Nekega lepega dne je posegel gospod Skalicki — takrat samo gospod Skalicki in nič drugega — v žep ter daroval en milijon za zgradbo otroške

bolnišnice. Ko je bila ta zgrajena in opremljena po najnovejših predpisih in pridobilval znanosti ter človeštva, je posegla njegova soproga istotako v žep ter darovala ravnotako en milijon za trajno vzdrževanje podjetja. K otvoritveni svečanosti pred osmimi dnevi je prišel tudi cesar s spremstvom. Ko so mu predstavili ustanovitelja in ustanoviteljico, je dejal: »Gospod baron Skalicki, izrekam vam svoje odkritosrčno priznanje, in vam, gospa baronice, svojo zahvalo za vaše plemenito delo. Na ta način sta postala plemenitaša, kar je bržkone v naši državi prvi slučaj.«

Gospoj Katarini je ta zadeva ugajala, tako od strani Skalickega kot od strani cesarja. Tudi zaradi prejšnje zadeve je bila že nekoliko potolažena, vendar se je še lotila novega napada.

»Priznam,« je dejala, »da Andreju ni bilo lahko odreči, toda vi, gospod Ivan, bi se lahko izvrtali. Bili ste vendar že prej povabljeni!«

»Tudi jaz se nisem mogel oprostiti, milostiva. Kajti pravzaprav sem jaz vendar nekoliko vsega kriv.«

»Česa pa bi bili vi krivi?«

»Vsega; ustanovitve bolnišnice in baronstva in drugih stvari. Zlasti ste pa vi, gospa Katarina, vsega krivi!«

»Kako pa pridem jaz do tega?«

»Popolnoma enostavno. Vi veste prav dobro, gospa Katarina, da mo-

DOPOLNILNA DRŽAVNOZBORSKA VOLITEV NA DUNAJU.

Češki socialni demokratje na Dunaju bodo pri dopolnilni volitvi po pokojnem Silbererju kandidirali administratorja »Delničkih Listov« na Dunaju Jožefa Malýja.

SRBSKO - OGRSKE MEJE.

Na spodnji Donavi ob srbski meji se je pripetilo več neprijetnih dogodkov. Pred nekaj dnevi so se peljali po Donavi v čolnu neki lovski poročnik, neki praporščak in trije lovci vojaki. Dereča voda je čoln vrgla proti srbskemu obrežju. Srbska mejna straža je pričela takoj streljati na čoln, ki se je moral zato izkrcati na srbskem obrežju. Štiri ure so jih nato v neki vojašnici zasliševali, predno so jih izpustili. Nekega nemškega častnika je pa opsoval neki srbski obmejni stražnik in mu grozil, da ga oklofuta, če ne bo stal pred njim »pozor«. Nemčija zato zahteva zadoščenja.

OGRSKA OPOZICIJA TOŽI TISZO.

Tistih 72 opozicijskih poslancev, ki jih je Tisza ukazal s silo odstraniti iz ogrske zbornice, je sklenilo vložiti proti Tiszi in proti trem poslujočim policijskim uradnikom ovadbo radi zlorabe uradne oblasti in radi kršitve imunitete. Ovadbo je sestavil odbor, ki mu predseduje bivši ogrski pravosodni minister Geza Polonyi in obsega več sto tiskanih strani. Ovadbo vložijo še ta mesec.

ITALIJA IN AKTUALNA POLITIČNA VPRAŠANJA.

»Stampa« piše glede na aktualna politična vprašanja med drugim: Vsa vprašanja, ki tičejo Sredozemskega morja, so prežgoda izprožena. Italija misli le na svojo vojsko. Upa se, da Francozi prvi pripoznajo laško suvereniteto v Libiji.

LAŠKO - TURŠKA VOJSKA.

»Avanti« sodi, da je vojvoda Abruški odpotoval zato iz Salsa Maggiore, ker nameravajo Lahji zasesti še nekatere otoke v Egejskem morju. »Corriere della sera« poroča, da odpošlje Turki veliko vojakov na Rod, v Bengasi in v Derno. Turški uradni brzojav poroča: Dne 27. junija so aretirali nekega Laha, ki je zastrupljal vodnjake v Regdalinu. Lah je izpovedal, da imata dva druga Laha nalog zastrupljati vodnjake v okolici Boluma.

NOVA SOCIALISTIČNA STRANKA V ITALIJI.

V Florenci se je ustanovila nova socialistična stranka. Vodi jo Bisolatti. Nova stranka pripozna monarhijo.

PREPREČEN NAPAD NA SRBSKEGA KRALJA PETRA.

Zagrebska policija je preprečila nameravan napad na srbskega kralja Petra, ko je bival kralj v toplicah. Iz Cetinja so policijo obvestili, da se pripelje v Zagreb 30letni Črnogorec Olofrjevič, ki da namerava usmrtiti srbskega kralja. Zagrebska policija je aretirala Olofrjeviča že na kolodvoru in tako preprečila napad na srbskega kralja.

ARETIRANI TAJNIKI STROKOVNIH DRUŠTEV V CURIHU.

V Curihu so vprizorili soc. demokratsko stavko. Državni pravdnik se je pa 15. t. m. podal v spremstvu 40 policistov v soc. demokratski dom, kjer je ukazal aretirati več tajnikov strokovnih društev.

ram iti po vašem naročilu vsak trenutek borit se za vašo dobrodelna društva.

»O, če vam je to v breme, gospod Ivan — — —«

»Prosim — jaz se ne pritožujem; konstatiram samo dejstvo. Moja prva pot je bila vedno k Skalickemu. Tamkaj sem bil vedno gotov, da bom kaj dobil. Navadno tisoč kron, včasih tudi deset tisoč kron. Nekoč smo tu tudi iztisnili dvajset tisoč kron. Pri tem pa nisem nikdar napravil tako navdušenega obraza, kakor je bržkone pač pričakoval. Nekoč je napravil tudi ostro opazko, če je to tako samoobsebi umevno, da mi tlači denar v žrelo. Odgovoril sem mu, da to ni samoobsebi umevno, pač pa zelo lepo od njega in hvalevredno, v splošnem sem pa vendar moral reči, da manjka našim bogatim ljudem pri njihovih dobrotah dejanjih pravega poleta in velikopoteznosti. Na to mi ničesar odgovoril, samo pogledal me je, kakor kdo, ki v resnici ne ve ničesar povedati. O tej točki pozneje nisva nikdar več govorili med seboj. Pri otvoritvi pred osmimi dnevi pa me je potegnil na stran ter me je vprašal z neprikritim notranjim zadovoljstvom v očeh, če mi je dovolj »poleta« in »velikopoteznosti«.

(Dalje prih.)

POMILOŠČENI ANTIMILITARISTI NA FRANCOŠKEM.

Predsednik Fallieres je pomilostil sedem radi vojaških prestopkov obsojenih oseb, med njimi tudi znana agitatorja Herveta in Broutschousea.

LAŠKO-TURŠKA VOJSKA IN AVSTRIJSKI IZVOZ.

Radi laško-turške vojske je poskočil avstro-ogrski uvoz vžgalice v Turčijo letos prvih 5 mesecev za 4000 q. ljevati vodnjake v okolici Boluma.

S PORTUGALSKEGA.

Iz Lizbone se poroča, da je dne 15. t. m. oblegala velika množica hišo monarhističnega pisatelja Christa. Vsa okna so republikanski demonstranti pobili. Christovega tajnika so ranili s strelom iz revolverja. Druga tolpa demonstrantov je pa razbila uredništvo, kjer deluje Christo. Policija je končno napravila mir.

BELGIJSKA VLADA PROTI FRANCOŠKEMU POSLANIKU.

Belgijsko časopisje zahteva, da odpokliče francoska vlada svojega poslanika Klobukovskega, ker se je vmešaval v notranje politične spore v Belgiji in se je zavzemal za brezversko šolo.

Dnevne novice.

— **Kranjski deželni zbor.** Na razna vprašanja paznanjamo, da se skliče deželni zbor po naših informacijah skoraj gotovo na **torek, 23. t. m.** Zasedanje bo trajalo le par dni, da se rešijo nekatere nujne zadeve.

— **Sankcioniran zakonski načrt.** Cesar je sankcioniral od kranjskega deželnega zbora sklenjeni zakonski načrt glede dolžnosti vzdrževanja ograj pri pašnikih.

— **Poslanec razpadajoče stranke.** »Dan« piše danes, da mladočeska stranka vsled svoje breznačelnosti in vladinovstva čedalje bolj propada in utegne tudi kmalu propasti. Ribnikarjev in Jugov žurnal pa je pri tem najbržeje pozabil, da je član tega mladočeskega kluba tudi dr. Ravnihar, poslanec mesta Ljubljane v državnem zboru. Očitek breznačelnosti in vladinovstva pade torej tudi nanj, saj je tudi za zadnji proračun v največjem navdušenjem glasoval v »Narodnem Domu« in v Mostah pa grmi zoper vlado. . . . Zdaj ga pa še mladini kompromitujejo, ko pišejo, da pripada »razpadajoči stranki«. Pravzaprav je Ravnihar član dveh propadajočih strank, mladočeske in slovenske liberalne, nakar je Ribnikar pozabil.

— **Novi rektor hrvaškega vseučilišča.** Iz Zagreba poročajo, da je za prihodnje šolsko leto za rektorja hrvaškega vseučilišča izvoljen dr. Josip Pazman.

— **Preskrba občine Moste s pitno vodo.** Gerent g. Oražem je poslal deželni odbor prošnjo, da bi deželni odbor pričel s pripravljalnimi deli za napeljavno vodovoda v vasi Vodmat, Zeleno jamo, Selo, Moste. Gosp. gerent Oražem je v tej zadevi posredoval tudi pri deželnem stavbinskem uradu, kateri se že bavi z vprašanjem, kako na najboljši način preskrbeti občino Moste s pitno vodo.

— **Slovansko dijaštvo na avstrijskih visokih šolah.** Na avstrijskih visokih šolah je bilo skupno 36.324 slušateljev. Slovanov je bilo 18.450, to je 50,78 odstotkov, Nemcev 15.484 ali 42,62 odstotkov. Ostanek 6,6 odstotkov odpade na Italijane, Mažare, Rumune in druge narodnosti.

— **Naša letovišča.** Z Bleda. Tujci najdejo letos pri nas mnogo novega. Odprta so senčnata, krasna sprehajališča do gradu, raz katerega vživaš najdivnejši razgled po prelepi Gorenjski. Kopelj ob vznožju Grada so razširili za sto kabin. Preuredila se je pošta; pošiljatelj se dostavlja po potom velikomestnega voza in ni treba več hoditi na pošto čakalnice. Na mesto stare pošte je prišla nova, z vsemi potrebnimi opremljena kavarna. Prava sreča, da je prešlo Mallnerjevo posilstvo v roke zmognega moža, ki je zunanje lice prekrasno prenovil in osobi to ves notranji regime hotelov in dependence prelepo uredil in opremil. Napravile so se tri garaže za avtomobile in dve novi pasaži. Zdraviški list izhaja točno vsak teden. Zelo je ustreženo v vseh ozirih in potreba je bila, da imamo okusno urejeno in znatno razširjeno lekarno, v kateri se dobe najboljši in najmodernejši medikamenti in druge potrebščine. Vse to pripisujemo osveženemu pogumu po lanskem, dobri sezoni. Skrajni čas bi pa bil, da se pride Blejčanom z najvitalnejšimi napravami, z vodovodom, elektriko, telefonom in kanalizacijo na pomoč. Poleg gostov znamenitih imen, o katerih smo že poročali, pride semkaj dr.

Plečnik iz Aleksandrije. Rikljev zavod dobi tudi zaželenega zobozdravnika. Promet in razvoj letovišča se bode letos torej znatno povzdignil in le želimo, da procvita na ugledu in blagostanju ta najlepši kraj naše domovine.

— **Imenovanja.** Poštni oficijali Ivan Grandis, Adolf Predolin in Ivan Bianzani v Trstu so imenovani za poštne nadoficiale, poštne asistenti Alojzij Klewein, Avrelijan Barčičevič, Humbert Olivetti, Silvij Wertol, Marij Pola, Rudolf Pietschmann, Karl Kruschmann v Trstu, Križant Faltiner v Pulji. Fran Levart v Ljubljani in Alojzij Marcegla v Gorici pa za poštne oficijale na dosedanjih službenih mestih.

— **Utopljenca** so potegnili v torek dopoldne iz Save v Mednu nad Sent Vidom. Dognalo se je, da je to 36letni železniški delavec Franc Kieber s Svetja pri Medvodah, stanujoč v Gorenji vasi pri Retečah. Reče je bil vsled neke bolezni v glavi nekoliko zmešan, ušel je v soboto zjutraj ob 3. z doma, in od tedaj ga ni bilo več videti.

— **Morilec — alkohol.** Iz Št. Vida nad Ljubljano: Mizarski pomočnik Jože Novak je že od nekdaj rad srkal žganje. V ponedeljek se ga je tako navlekel, da je celo popoldne ležal za vižmarskim kolodvorom; zvečer je šel domov in celo noč tožil, da ga žeja. Po groznih mukah je včeraj zjutraj nepreviden izdihnil.

— **Promocija.** Promoviral je včeraj Adolf Salberger, za doktorja prava, Iv. Pintar pa bo promoviral dne 19. t. m. za doktorja vsega zdravilstva.

— **V viteški stan** je cesar povzdignil sekcijskega načelnika v ministrstvu za javna dela Emila Homanna.

— **Smrtna kosa.** Umrl je na Igu nadučitelj in tajnik deželne gasilske zveze g. Franc Ksav. Trošt. — Umrl je v Kostanjevci vpokojeni čestni nadzornik g. Ignacij Čerov.

— **Nezgode.** 12letni Karel Šušteršič iz Svetja št. 12 pri Medvodah je streljal s flobert-pisto vrabce in se pri tem obstrlel v levo roko. — 14letni Mihael Marolt, posestnikov sin iz Pšate, obč. Podgorica, je streljal iz cerkve domov grede in se obstrlel v desno roko. — Tov. delavec Josip Križnar iz Koroške Bele je delal 14. t. m. v tovarni na Javorniku pri stroju za dviganje žarečega železa. Ker se ni mogel pravočasno ogniti, ga je žareče železo opeklo na obeh nogah. — Sedemletni Viljem Pip, sin železniškega skladiščnega mojstra v Lescah, je rezal neki les, pri čemur mu je izpodlel in ranil desno oko. — Vsi poškodovanci so morali iskati pomoči v ljubljanski deželni bolnišnici.

Štajerske novice.

— **Promocija.** Začasno vpokojen duhovnik v Vuzenici, g. Anton Pinter je v Gradcu promoviral za doktorja prava.

— **Smrtna kosa.** V Rogatcu je umrl vpokojeni vodja zemljiške knjige, Anton pl. Iljačič, v 81. letu svoje starosti. Služil je pri vojakihi še pod Radeckim. — V graški bolnišnici je umrl ptujski trgovec g. Emil Vouk, katerega je, kakor smo v pondeljki številki poročali, zadela kap.

— **Požar.** Pri Sv. Petru pod Mariborom je zgorelo v eni zadnjih noči gospodarsko poslopje Al. Veicerja. Zgorel je tudi en vol, tri svinje in vsa perotnina. Nazadnje se je ogenj lotil še hiše in jo uničil.

— **Ponesrečeni rudar.** V Trbovljah se je ponesrečil rudar Ferdinand Učaker. Padla mu je velika gruda premoga na desno roko in mu jo zmečkala. Spravili so ga v rudarsko bolnišnico.

— **Samoumor vojaka.** Ustrelil se je na vojaškem pohodu blizu Slov. Bistrice prostak 4. domobranskega polka iz Celovca Jože Špolec. Vzrok samoumora je baje kazen. Bil je pri vojakihi že večkrat kaznovan in je pred kratkim zopet dobil večjo kazen.

— **Nevhihta in strela.** Pri zadnji nevhihti je bilo po Sp. Štajerskem zopet več požarov. Strela je udarila v Zadobrovi pri Celju v hišo kmeta Jožeta Kukovec. Strela je zadela Kukovca ter ga hudo ožgala. Leži že par dni v nezvesti in je dvomljivo, če bo ozdravel. — Iz Št. Petra pod Sv. Gorami: 11. t. m. je bila v našem okraju huda nevhihta. Okolu 5. ure popoldne je udarila strela v neko gospodarsko poslopje naše najbližje hrvatske vasi Kumrovce. Takoj je bilo pet poslopjv in plamenov. Samo gašenje požarnikov se je zahvaliti, da ni zgorela cela vas (okoli 22 hiš). — Tudi v Kapelah pri Brežicah je strela v istem času uničila 3 poslopja. — Iz Mute: Strela je udarila pri posestniku v hlev in ubila eno kravo. Pri gostilničarju Auerju pa je udarilo v gospodarsko poslopje in ubilo psa.

— **Utonil je pri kopanju** v nekem ribniku pri Lipnici 22 letni delavec Franc Prangl.

— **Deželnozborna dopolnilna volitev.** Vsled smrti deželnega poslanca barona Rudolfa Mayr-Melnhofa je razpisana dopolnilna volitev iz skupine veleposestna na dne 11. septembra t. l. ob 10. uri predpoldne v deželni hiši v Gradcu. Slučajna ožja volitev se vrši takoj po prvi volitvi.

— **Vsled opeklin pri požaru umrla.** Pri kmetu Foryju v radgonski okolici je te dni zgorel hlev. Zena je hotela rešiti iz gorečega hleva živino, kar se ji je tudi pesrečilo, vendar pa je pri tem dobila tako hude opekline, da je vsled njih umrla. Rešena živina se je podala nazaj v hlev in zgorela.

— **Š Od južne železnice.** Prestavljeni so: Edvard Schulz, asistent iz Pragerskega v Beljak; Ivan Zapečnik, asistent iz Pragerskega v Zidanmost; Avgust Marterer, prov. asistent iz Arnovža na Pragerskem; Lothar vitez pl. Kolitscher, asistent iz Celja v Dunajsko Novo mesto. — Resigniral je uradniški aspirant Andrej Gosar v Račjem pri Framu.

— **Poskušeni umor in samoumor.** Iz Št. Jurja ob južni železnici nam poročajo: 64 letni v Slivnici rojen in pri Sv. Primožu pri St. Jurju stanujoč Franc Vodeb se je te dni s svojo ženo nekaj sporekel. Med preprirom sta se tudi stepla ter je mož ženo vrgel na tla, pokleknil na njo ter jo skušal zabosti z dolgim kuhinjskim nožem, česar se je s klicanjem na pomoč ubranila. Ko so prišli sosede, je Vodeb pobegnil v bližnji gozd ter se tam obesil. Zapuščena poleg žene še šest nepreskrbljenih otrok.

— **Umrl je posestnik in gostilničar** v Mariboru Anton Znidaršič, star 67 let. — Umrla je v Mariboru nadučiteljeva hčerka Ida Regorschek, stara 27 let.

STRAŠNA NESREČA NA AVSTRIJSKEM PARNIKU.

Kotel počil. — Pet oseb, med njimi kapitan, mrtvih, več ranjenih.

Ko se je 15. t. m. odpeljal avstrijski parnik »Kap Rocca« iz španskega pristanišča v Seville in je vozil mimo Paniteverta, je počil parni kotel. Na ladji je nastala strašna zmešnjava. Kapitan, ki ni vedel, kaj da je počilo, je skočil s poveljniškega mostu na krov, da vidi, kaj da se je zgodilo. Reče si je zlomil obe nogi in je kmalu nato umrl, ker mu je odtelkal kri. Neko ženo, ki je stala s svojim triletnim otrokom blizu jader, je par popolnoma skuhal, tako da je bila z otrokom čez nekaj minut mrtva. Kurjač Ferrer, ki je stal poleg kotla, je raztrgan v kose. Pilot, ki je vodil ladjo iz pristanišča, je splezal po eksploziji na jambor, a je padel z njega in se ubil. Z veliko težavo so spravili parnik nazaj v pristanišče. Več ali manjnevno ranjenih je še veliko potnikov in mornarjev.

DRUŠTVA.

— **Naša organizacija.** V nedeljo 14. t. m. se je ustanovilo na Erzelju na Vipavskem novo Izobraževalno društvo in Orel. Društvo je pristopilo 45 članov. Orlu 23. Govoril je p. Bonaventura, jur. Jež i. dr. Vipavsko okrožje je imelo 14. t. m. občni zbor obenem prvi javni poskus okrožnega odseka Šmarje godbe (21 članov) na pihala.

— **Odborova seja »Matiče Slovenke«** 15. jul. 1912. G. predsednik se v obširnem nekrologu spominja smrti dr. K. Štreklja. Nato poroča, da bodo zgodovinsko slovnico slov. jezika, ki jo je pokojni Štreklj malone dovršil, po vsej priliki izdali njegovi učenci. »Matica« bo mogla priobčiti tudi Štrekljev životopis, sestavljen po njegovi korespondenci itd. Vprašanje o nadaljnjem izdajanju »Nar. pesmi« (ozir. Narodnih pravljic) se bo rešilo, kar se tiče gradiva kot takega in novega urednika. — Ker radi smrti Štrekljeve za letos ne morejo iziti Nar. pesmi, se izda mesto njih druga knjiga. V oceni je obširnejši spis »Letalstvo« (Avijatika). — Nekateri književni predlogi se odkazujejo knjižnemu odseku. Letopisu bodo dodani inserati primernih tvrdk. Odobre se nasveti Gospodarskega odseka glede cenitve društvene hiše itd. Za 1. 1912. je plačalo šele 1025 članov in poslalo fuenike samo 43 poverjenikov.

Primorske vesti.

— **Od postaje Sv. Lucija v Kobarid** vozi vsak dan ob 4. uri popoldne žardinera za K 180; a iz Kobarida na postajo zjutraj ob 4. uri, da ima zvezo z Gorico in Jesenicami z vlakom ob 7. uri. Ta zveza je zelo ugodna in 60 h cenejša nego avtomobil in rabi le pol ure več. Ustavlja se v Kobaridu na trgu v gostilni Urbančič.

— **Iz Sežane.** Vpokojen je na lastno prošnjo tukajšnji c. kr. davčni rubežnik gospod Franjo Amf.

— **Ubegli impresarij.** V Trstu bi se moralo v poletnem gledališču pričeti 15. t. m. gostovanje neke operne družbe. Igralci pa v Trst niso prišli, ker jih

je impresarij pustil v Vidmu na cedilu ter pobegnil z blagajno. Gledališko osebje, med katerim je tudi 30 članov orkestra milanskega gledališča Scala, je moralo prirediti benefično predstavo, da je dobilo potreben denar za pot uazaj.

Pogrezanje istrske obali. Preiskave so dognale, da se istrska obal stalno pogreza; pogrezanje se pa vrši silno počasi — vsako leto napreduje komaj za 1 milimeter. Arheolog dr. A. Gnirs, ki je natančno proučil stare pristaniške zgradbe na Velikih Brionih, je že pred štirimi leti dognal, da se je istrska obal v zadnjih 2000 letih za poldrugi meter povišala. Naprave c. kr. mornarice v Pulju in natančna opazovanja so sedaj dognala, da se to pogrezanje še vedno vrši. Vzroki temu pojavu so še neznan.

p Poročilo se je na Proseku Davorin Furlan z gđno. Fanico Bunc.

p Tatovi v Gradežu. Cela banda tatov mora biti v Gradežu, ker se ponavljajo drzne tatvine v času, ko so gostje na bregu. Neki gospe so ukradli iz sobe v »Pension Fortino« denarja in vrednosti za 14.000 K.

p K aretacijam v Mirnu. Zraven že svoječasno navedenih oseb v zadevi konkurza bratov Faganelli so v Mirnu aretirali še druge osebe; med njimi se nahaja tudi knjigovodja Komidar.

p Ukradeno cerkveno blagajno v Sovodnjah so našli minuli ponedeljek mali otroci in sicer v meji ob železniškem nasipu blizu farovža. Blagajna seveda je bila prazna. Prebita je bila s krampom na spodnji strani. O zlikovcih ni še sledu. Sicer imajo pod ključem znanega domačega tatu, a gotovih dokazov vendarle ni še, da je on ukradel blagajno.

Koroške novice.

— **Za bistriško planino na Koroškem** (krasna lega, nasproti Višarjem, 1600 metrov visoko) se išče duhovnik, ki bi redno v novo zidani kapelici maševal. — V hotelu »Ojsternik« dobi sobo zastoj; hrana je po ceni. — Ob nedeljah in praznikih se zbere veliko ljudi, ki bi na ta način lahko izvrševali svojo krščansko dolžnost. — Lahko se č. gg. duhovniki vrstijo, tako da kdo ostane za 1 ali za več tednov. Kdor se želi poslužiti te ugodnosti, naj to takoj prijavi uredništvu »Slovencu«; obenem naj natančno naznani, v katerem času bi mogel na planini ostati.

k Zborovanje ribiških društev v Celovcu. Dne 20. in 21. julija se vrši v Celovcu zborovanje zastopnikov alpskih ribiških društev. Priglasilo se je okoli 20 ribiških korporacij.

Izpred sodišča.

Smrtna obsodba v Zagrebu. Minole dni se je pred zagrebškim sodiščem vršila glavna razprava proti deseterici kmetov iz vasi Vrapča v zagrebški okolici, ki so bili obtoženi roparskega umora, raznih tatvin in požigov. 15. t. m. je bila izrečena razsodba, in sicer se Josip Marenić, ki je izvršil roparski umor in več drugih zločinov obsodi na smrt na vešalih, ostali na dve leti, 6, 5, 3 in 2 meseca težke ječe, dva sta bila oproščena. Josip Marenić se je ob čitanju razsodbe vedel popolnoma ravnodušno; njegov zagovornik je prijavil pritožbo ničnosti.

— **Obsodba dr. Pero Magdiča.** Iz Varaždina se poroča: Danes je sodnik proglasil razsodbo v tožbi proti dr. P. Magdiču. Dr. Magdič je obsojen na mesec dni zapora, pretvorjenega v globo 300 K, ker je razžalil sodnika Smolyja in je dal zausnico dr. Uroicu. Državni pravdnik je prijavil pritožbo ničnosti.

Ljubljanske novice.

Ij Odlikovanje. Finančni minister je podelil višjemu davčnemu upravitelju Ivanu Skušku od cesarja ustanovljeno častno svetinjo za 40letno zvesto službovanje.

Ij G. Ivan Podlesnik ml. ponesrečen. G. Ivan Podlesnik ml., svetnik trgov. in obrt. zbornice, je pri Kranju padel na vsvilih, kamor so skladali seno ter letel več metrov globoko. Priletel je z glavo na tla. Poškodovan se je tako, da danes še ni mogel govoriti in bluje kri. Upamo, da se mu skoro obrne na bolje.

Ij Letno poročilo višje realke v Ljubljani izkazuje, da je bilo ob koncu šolskega leta 1911/1912. na tem zavodu 541 učencev, izmed katerih je bilo 199 Nemcev, 330 Slovencev, 3 Italijani, 4 Čehi in 5 Hrvatov. Šolsko leto je končalo z izvrstnim uspehom 35 gojencev, z dobrim uspehom 314, s splošno zadostnim 36, z nezadostnim 91. Ponavljavni izpit ima 57 učencev, neklasificiranih je bilo 8.

Ij Vzorna cesta v sredini mesta. Dalmatinova cesta je že leto dni v takem stanju, kakor nobena na deželi. Promet pa je na tej cesti v resnici eden največjih v mestu. Mestnemu stavbinškemu uradu bi priporočali, da to cesto pregleda in jo nasuje z drobno šuto, balinske kroglice vendar niso primerne za nasipanje cest v sredini mesta.

Ij Poročili so se: Peter Urbanc, krojač, in Marija Lončar; Franc Dežman, kurjač drž. železnice, in Marija Zužek; Melhijor Oblak, kovač, in Katarina Šoren. — Na oklicih so: Peter Gabernig, trgovec in posestnik, in Katarina Deu; Josip Božiček, delavec, in Marija Mahne.

c Vincencijeva družba praznuje 19. t. m. god svojega patrona svetega Vincencija Pavlanskega v Marijanišču zjutraj ob pol 7. uri s sveto mašo in skupnim svetim obhajilom; popoldne ob tričetrt na 6. uro so litanije z blagoslovom, ob 6. uri zborovanje. Vabijo se vsi delavni člani, prijatelji in družbeni podporniki.

Ij Umrli so v Ljubljani: Josip Vadvan, sanitetni poddesetnik, 24 let. — Frančiška Wiener, vdova mestnega vrtnarja, 82 let. — Ivan Primc, bivši vrtnar, 87 let. — Marija Dremelj, služkinja, 21 let. — Frančiška Jakše, občinska uboga, 65 let. — Uršula Jereb, žena trgovca in posestnika, 42 let.

Ij Matura na c. kr. II. državni gimnaziji v Ljubljani se je končala v soboto, dne 13. t. m. Izmed 26. kandidatov, ki so se podvrgli zrelostni izkušnji, so jo vsi prebili z uspehom, med njimi 6 odličnikov. Imena letošnjih abiturientov II. drž. gimnazije so: Česnik, Detela, Drašler, Drobnič, Franza, Jager, Jamnik (z odliko), Jerina, Kranjec (z odliko), Lavrič, Luštrek, Miklavc (z odliko), Ogorelec, Penko (z odliko), Pintar (z odliko), Pirkovič, Schiffrer, Schrey, Skobe, Stanovnik, Stele (z odliko), Stern, Ustar, Vričko, Zelenik, Zupančič.

Ij Zakladi v Ljubljani. Včeraj so našli delavci v Ljubljani šestceven samokres in »Sokolov« nabiralnik, kateri je bil pred letom ukraden v neki tukajšnji restavraciji. Našlo se bode bržkone še marsikaj, kar pa bode nedvomno poskrto ali prodano, kakor se je mislilo storiti s samokresom.

Ij Umrla je Frančiška Vinner, stanujoča v Florijanski ulici št. 3.

Ij Promenadni koncert »Slovenske Filharmonije« se vrši ob ugodnem vremenu jutri od pol 7. do pol 8. ure zvečer v Zvezdi.

Ij Občni zbor čevljarске zadruge v Ljubljani se vrši dne 21. julija t. l., ob 9. uri dopoldne, v slučaju nesklepnosti pa eno uro pozneje, v gostilni g. Zabukovca, Breg št. 1.

Podadmiral Anton Haus

novi inspektor avstro-ogrškega brodogoja.

TRGOVSKI VAJENEC UMORIL 13LETNO DEKLICO.

V št. Jerneju na Dolenjskem je 14letni Avgust Kopitar iz Krašnje, trgovski vajenec pri Valetu vzabil 13letno Angelo Hrastar v skladišče poleg pošte, kamor je deklica šla po opravih. Ondi je deklici zamašil usta s svežim cementom, jo oskrnil in jo toliko časa bil v skladišče po glavi, da je izkravavla. Truplo umorjene deklice so našli šele naslednji dan. Morilec je svojo žrtev skril v senu. Morilec se je sam izdal, ko si je preoblačil krvavo srajco.

Telefonska in brzojavna poročila.

AVDIENCA.

131. 17. julija. Cesar je sprejel danes ministra za notranje zadeve barona Heinolda v avdienci.

TUDI NADVOJVODA FRIDERIK ZAPUSTI ARMADO?

Dunaj, 17. julija. Tu se govori, da bo nadvojvoda Friderik v kratkem izstopil iz aktivne službe.

ENOLETNO PROSTOVOLJSTVO.

Dunaj, 17. julija. Izvršilna naredba k novi brambni reformi navaja precej

več šol in zavodov, ki bodo dajali pravico do enoletnega prostovoljstva, kakor stari zakon.

ČEŠKO-NEMŠKO VPRAŠANJE.

Praga, 17. julija. Glede pravnih pogajanj se poroča, da vlada na nemški strani pesimistično razpoloženje, dočim češki poslanci upajo, da bo mogoče sklicati češki deželni zbor 27. t. m. in bi zasedanje trajalo do 2. avgusta.

MIR JE BLIZU?

Dunaj, 17. julija. Glasom soglasnih poročil sta se podala princ Said-Halim in Hussein-Djahid-bej kot zastopnika mladoturškega odbora v Rim, da začneta z laško vlado dogovore glede miru.

RAZPUŠČEN OBČINSKI ZASTOP V VARAŽDINU.

Varaždin, 17. julija. Vlada je posebnemu poverjenstvu naložila, da pregleda občinske posle v Varaždinu. Službeni list sedaj javlja, da je na podlagi poročila te komisije občinski svet v Varaždinu razpuščen, županu dr. Magdiču, ki je bil suspendiran, je pa odvzeti županstvo. Mestna uprava je poverjena varaždinskemu okrajnemu predstojniku Ernstu Spiesu.

ŠTRAJK NA FRANCOSKEM.

Dunquerque, 17. julija. Tu je prišlo med štrajkujočimi ladjedelniškimi delavci in orožniki do spopada. Veliko delavcev je ranjenih.

ULTIMATUM VSTAŠEV TURČIJI. — PROGLASITEV ALBANSE NEODVISNOSTI.

Monastir, 17. julija. Tajar-bej, voditelj v gorah nahajajočih se upornih vojakov, bo v četrtek Visoki Porti poslal ultimatum. 14 vojvod je v Djakovu proglasilo neodvisnost Albanije.

DOGODKI V MAROKU.

London, 17. julija. »Daily Telegraph« poroča, da so maroški kabili umorili pet delavcev družbe Mannesmann.

ANGLEŠKI MORNARIŠKI PRORAČUN ZVIŠAN.

London, 17. julija. »Daily News« poroča, da se mornariški budget zviša za 18 milijonov šterlingov.

NA SMRT OBSOJENI RUSKI POMORŠČAKI.

Sevastopol, 17. julija. Mornariško vojno sodišče je obsodilo deset pomorščakov, ki so na vojni ladji »Ivan Zlatoust« druge pomorščake podpihovali k upor, na smrt, pet pa na šest let težke ječe.

LIST, KI »NESE«.

Praga, 17. julija. »Narodni Politika« je zaključila bilanco za preteklo leto 1911. Bilanca izkazuje 1.600.000 K čistega dobička in dobe delničarji 150-odstotno dividendno.

BUKOVINSKO ZADRUŽNIŠTVO.

Černovice, 17. julija. V nedeljo se je tu vršila konferenca zastopnikov vseh bukovinskih strank v svrhu sanacije bukovinskega zadrugišstva. Konferenca se je končala brez uspeha.

STRAŠNA OBDOLEŽITEV ZOPER NEWYORŠKO POLICIJO.

New York, 17. julija. Posestnik nekega igralskega salona Hermann Rosenthal bi bil imel te dni nastopiti kot priča v nekem procesu zoper več obiskovalcev njegovega salona. Včeraj pa ga je več oseb na cesti ustrelilo. Splošno se sumi newyorško policijo, da je umora kriva ali ga saj ni hotela preprečiti, ker je hodilo v Rosenthalov salon igrati tudi več policijskih uradnikov. New-yorški državni pravdnik zdaj tudi sam dolži policijo umora, češ, da je hladnokrvno dopustila, da so zločinci Rosenthala umorili. Državni pravdnik izjavlja, da ne bo miroval, dokler ne stre »železnega obroča«. Morilce so že zaprli.

NEČLOVEŠKI SIN.

Belgrad, 17. julija. Slušatelj tukajšne filozofske fakultete Miletič je ponoči na bestialen način umoril svoje priletne stariše. Ko ga je pri umoru zasačila služkinja, ki je prišla klicati po policijo, je ustrelil na prihitele policiste in enega smrtno nevarno ranil. Po hudem boju so ga premagali. Pri zaslišavanju je umor takoj priznal in izpovedal, da je zato izvršil grozni čin, ker ni hotel več čakati na dedščino.

ATENTAT NA KIJEVSKI BRZOVAK.

Kiev, 17. julija. Tu se je izvršil občinski atentat na brzovlak, ki je skočil s tira. Štirje vozovi so razbiti, dve osebi ubiti, 13 težko ranjenih. Zaprli so več orožnikov, češ, da so svojo službo kot straže na progi zanemarili.

AVIATIKA UBIL PIJANEC.

Pariz, 17. julija. Aviatika Maurila Jourdana je na cesti ubil pijanec. Občinstvo je hotelo zločinca linčati.

REVIZIJA CENZSTOCHOVSKEGA PROCESA.

Lvov, 17. julija. Oktobra meseca se proces Maczoh ponovi, ker je apelacijsko sodišče odredilo novo preiskavo in zaslišalo 28 novih prič.

DEKLICO POVOZIL AVTOMOBIL.

Dunaj, 17. julija. Osemletno hčerko portirja Zahetgruberja je na Kärntnerstrasse povozil avtomobil. Bila je takoj mrtva.

Razne stvari.

Ponesrečeni aviatik Latham. Znani aviatik Latham je ponesrečil v Afriki ob reki Kongo na lovu bivolov. Lathama je usmrtil nek bivol. Francoska vlada je odposlala aviatika v Afriko, da prouči, če bi se lahko v Afriki vporabljal aeroplani. Ponesrečenec je bil splošno znan aviatik. Prvi je leta 1909 poizkušal preleteti morje med Francijo in Anglijo. Prehitel ga pa je takrat Blierot. Dne 7. januarja 1909 je prvi poletel nad 1000 m (1050 m) visoko.

Vremenske nezgode v Mehiki. Zadnja poročila o groznem hudourju v Mehiki, ki je opustošilo ogromne pokrajine, se glase vedno bolj obupno. V južnih krajih zlasti so ogromno narasle vode ter porušile veliko število krajev. Mnogo stotin oseb je pokopanih pod razvalinami. Poročila o številu mrtvecev so zelo nezanesljiva, ker so prekinjene prometne zveze. Mrtvih je nad 2000 oseb in več stotin ranjenih. Katastrofa je prišla tako nenadoma, ko se je utrgal oblak, da so valovi nenkrat vse porušili in se ljudje niso mogli rešiti z begom. Več tisoč ljudi je brez strehe. Ko je prišla voda upadati, so začeli podre hiše pleniti sumljivi elementi. Položaj je tako resen, da je imel 15. t. m. ministrski svet zaradi teh dogodkov sejo.

Številne osebe vsled vročine utonile. V teku zadnjih dni je v Renu v bližini Kolina utonilo pri kopanju 22 oseb. Skoro vse ponesrečene osebe so bile zadete od solnčarice. O velikem številu nesreč poročajo tudi iz stranskih dolin Rena, tako da je v zadnjih dneh ob Sp. Renu izgubilo najmanj 30 oseb življenje.

Roparski napad na blagajničarko. Iz Pariza poročajo, da je 15. t. m. zvečer prišel k blagajni zdraviliškega gledališča v Cughien mlad mož, da bi si kupil vstopnico. Nenadoma je pograbil blagajničarko za roko, zagrabil po zlatnikih in bankovcih ter pobegnil. Začel se je divji lov za zločincem, na katerega so oddali tudi več streliv. Končno so ga vendar prijeli in odvesti na policijski urad. Le s težavo so ga obvarovali pred razburjeno množico, ki je hotela roparja linčati. Na policiji so ga spoznali za odpuščenega železniškega uradnika Hussona. Bil je ranjen od strela na hrbtu ter so ga morali oddati v bolnišnico. Rop je izvršil, ker je bil menda v stiski.

Svojo ženo umoril. Iz Krakova poročajo, da je v Tustanovicah umoril rudar Mihael Glinski svojo ženo, narkar se je sam javil orožnikom.

Poljski gledališki igralec utonil v Monte Carlu. Poljski listi poročajo, da je znani krakovski gledališki igralec Vladimir Kosinski, ki je šel na dopust v Riviero, utonil pri Monte Carlu med vožnjo s čolnom.

Podražanje mesa. V Draždanih so mesarji podražili cene mesa za 10 odstotkov. Kot vzrok navajajo podražitev živine.

Osemletni učenec morilec. Iz Jasnya poročajo: V drugem razredu tukajšnje ljudske šole je dobil učenec Plisa najslabše spričevalo, dočim je dobil njegov sosed Petrescu najbolje. Ko je Petrescu pokazal svojemu tovarišu svoje spričevalo, se je ta tako raztogotil, da je potegnil nož ter ga porinil tovarišu v srce. Petrescu je bil takoj mrtel.

Klub samomorilcev v Varšavi. Iz Varšave poročajo: Od 1. jan. do 15. junija t. l. si je vzelo življenje 25 članov nekega samomorilskega kluba, ki se je osnoval tamkaj početkom t. l. Vseh 25 se jih je obesilo. Polcija bi rada dobila v roko imenik členov kluba.

Tovarna bombaževine pogorela. V Lodzu na Ruskem je v nedeljo ponoči pogorela velika tovarna bombaževine tvrdke Lorenc. Škode je nad pol milijona rubljev.

Smrtno ponesrečeni ruski aviatik. Ruski poročnik Zakutsky je padel z višine in se ubil.

15 oseb zadela strela. Iz Krakova poročajo, da je v vasi Wsnocz Nowy udarila strela v neko novo zgrajeno hišo, v kateri je bilo več delavcev, ki so bili pri stavbi zaposleni. V zgradbo sta pribežala pred nevihto tudi lastnik in njegova žena. Dva delavca in hišnega posestnika je na mestu ubilo, 12 oseb pa ranilo. Hiša je pogorela popolnoma.

Strela ubila enega in ranila 45 vojakov. Treščilo je pri Honsiorovu, okraj Ostro, v vojaško taborišče. Strela je ubila enega podčastnika in ranila 45 vojakov. V bolnišnico so prepeljali 22 ranjencev.

Strašna avtomobilska nesreča. Pri Bologni sta zavozila dva avtomobila eden v drugega. Voza sta popolnoma razbita. Dva šoferja in trije potniki so nevarno ranjeni.

Kakšen je francoski proporc?

Včeraj smo pisali o politični predgovini proporcnega volivnega sistema, kakor ga je pred kratkim sklenila francoska poslanska zbornica, danes pa hočemo razložiti sistem sam. Sistem je kompliciran, da bi zadovoljil tako absolutno večino kakor posamezne manjšine po departementih.

Vsaka stranka sestavi listo z imeni svojih kandidatov za celi departement. V vsakem departementu pride na vsakih 70.000 prebivalcev 1 mandat in za eventualni preostanek prebivalstva, ako presega 20.000, še eden. Skupno število poslancev bo okoli 560. Razdelitev mandatov na posamezne stranke se izračuna, ako se najprej konstatira število vseh oddanih glasov; to skupno število se deli s številom mandatov, kateri so na razpolago, da se dobi takozvani volivni kvocient. Število glasov, katero je dobila vsaka stranka, se nato z volivnim kvocijentom deli, da se izračuna, do koliko mandatov imajo posamezne stranke pravico.

II.

Zgled: Departement A. ima po razmerju svojega prebivalstva izvoliti 6 poslancev. Kandidatne liste so postavile 3 stranke: radikalna, socialistična in krščanska. Radikalna lista je združila na imena svojih 6 kandidatov 42.300 glasov, socialistična 16.600 glasov, krščanska 46.100. Kakor se vidi, se je udeležilo volitev 105.000 volivcev. Treba je dobiti volivni kvocient: $105.000 : 6 = 17.500$. Nato je treba razdeliti na liste 6 mandatov. Vsaka lista dobi toliko mandatov, kolikor je volivni kvocient v številu zanj oddanih glasov vsebovan. Torej dobi radikalna lista s svojimi 42.300 glasovi 2 mandata, ostane 7300 glasov. Socialistična lista s svojimi 16.600 glasovi ni dosegla volivnega kvocijenta, torej za enkrat nič ne dobi. Krščanska s svojimi 46.100 glasovi ima pravico do 2 mandatov, njen ostanek znaša 11.100 glasov.

III.

Torej so oddani 4 mandati. Kdo zdaj dobi preostala 2 mandata? Ker ni nobena od teh list dobila absolutne večine, s čimer bi imela pravico do vseh preostalih mandatov, pride v tem slučaju v poštev, ali so stranke v svrhu medsebojne razdelitve preostalih mandatov sklenile poseben volivni kompromis.

Recimo, da ne. Potem se postopa po načinu »povprečnega števila« tako-le:

Po našem zgledu je radikalna lista z 42.300 glasovi že 2 mandata dobila; ako bi ji dali še peti mandat, potem jih ima 3, kar dá pri 42.300 glasovih »povprečno število« 14.100 glasov ($42.300 : 3$) na en mandat. Če pa odkazemo peti mandat socialistični listi, ki s svojimi 16.600 glasovi sploh nobenega mandata ni dobila, potem ima za 16.600 glasov 1 sedež, to je »povprečno število« 16.600 na en mandat. Če pa peti mandat odkazemo krščanski listi, ima ta pri 46.100 glasovih 3 mandate, to je »povprečno število« 15.366 glasov ($46.100 : 3$) na en mandat. Po tem računu je najvišje povprečno število ono, ki se je izračunalo pri socialistični listi in dobi peti mandat socialistična lista, šesti mandat pa krščanska, ker je njeno povprečno število (15.366) višje od radikalnega (14.100). Končni rezultat: Radikalci 2, socialisti 1, krščanska stranka 3 mandate (2+1).

IV.

Ako pa skleneta radikalna in socialistična stranka poseben kompromis, ki se imenuje »volivni kompromis za liste«, tedaj se pravilo kvocijenta uporablja dvakrat, ne pa samo enkrat. Metoda je ta-le:

Neporabljena preostanka obeh strank, ki sta sklenili kompromis, znašata $7300 + 16.600 = 23.900$. V tem številu je volivni kvocient (17.500) enkrat zapopaden in zato pripade peti mandat tema dvema listama. Toda kateri? Tisti, ki izkaže za vsak mandat najvišje »povprečno število«, in to je tukaj socialistična, kakor smo že razložili. Šesti mandat pa ne pride zdaj krščanski stranki, kakor v slučaju, ko med radikalci in socialisti ni bilo kompromisa, ampak tudi obema ostalima, po kompromisu združenima listama, in

sicer zato, ker obe skupaj tvorite absolutno večino glasov ($42.300 + 16.000 = 58.300$ od 105.000 vseh oddanih glasov). Ker je en preostali mandat že dobila socialistična lista, dobi zadnji preostali šesti mandat radikalna. Končni rezultat je torej v tem slučaju: radikalci 3 (2+1), socialisti 1, krščanska stranka 2. Francoski proporc določa tudi namestnike.

V.

Za proporc so se razun vladnih republikanov najbolj zavzeli socialni demokrati. Poročevalec za zakon v odseku je bil socialni demokrat. — Neka zelo pomisleka vredna določba pa je ta, da imajo le Francozi volivno pravico. Sicer ne pride na Francoskem dosti drugih narodnosti v poštev, toda ta določba je slab zgled. Zlasti vsenemci se že zdaj nanjo sklicujejo, da bi oropali v Nemčiji Poljake in Dance volivne pravice.

Mnenje g. dr. Edgarda Saia-s-a. v Solunu.

Gospod J. Serravallo, Trst.

Preizkušal sem na nekaterih bolnikih buteljke Vašega Serravallovega Kina vina z železom, ki ste mi ga poslali in bil sem jako zadovoljen. Pri enem izmed teh bolnikov v konvalescenci sem mogel konstatirati da so njegove moči s pomočjo tega vina hitro narastle, splošno stanje se je znatno izboljšalo in tek se je zopet pojavil. Drugi slučaj, kjer sem dosegel imenitne uspehe, je bila neka porodnica, bolna na malarični mrzlici. Vaše vino je zmagalo Laveranovega parasita. Ta dva slučaja mi zadostujeta, da bom z naprej vedno pripisoval Vaše vino vselej, kadar bo prilika.

Solun, v maju 1909.

Dr. E. Saia-s.

MOJA STARA

Izkušaj me uči, da moram za nego kože rabiti le Steek-pferd'sko milo mila Bergmanna & Co., Teila ob Lahi. Komad po 50 vin. se dobiva povsod. 441

Izredno ugodna prilžnost!

Trgovina

z mešanim blagom, s tobakarno, ter gostilna, vsaka v posebni hiši, se dasta takoj o najem, ker se lastnik umakne v zasebno življenje. Staro mesto, obstoječe že 17 let, dobro vpeljano v vasi z župnijo. Zelo ugodna prilika za nakup deželnih pridelkov vsake vrste, posebno jajec. Nadatka treba 6000 K. Lastnik G. RÖTHEL, Podzemelj pri Medilki, Dolenjsko, pol kilometra od železniške postaje. 2233

Proda se takoj iz proste roke pod jako ugodnimi pogoji

Hotel 'Jakaz' v Rudolfovem

v katerem se nahaja restavracija in kavarna, zaloga vina in piva. — V prvem nadstropju so pisarne gradbenega podjetništva Belokranjske železnice. Interesenti, nikar ne zamudite ugodne prilike! Natančneje se izve pri lastniku

2230 Anton Jakaz.

Dne 1. avgusta 1912 ob pol 10. uri dopoldne

se vrši pred c. kr. okrajno sodnijo v Celovcu 2229 številka 81

dražbanje zemljišča

vl. štev. 13, kat. občine St. Juri, obstoječe iz velike enonadstropne hiše, v kateri se nahaja gostilna, iz velikih hlevov, kjer je prostora za najmanj 30 glav, 6 ha 96 a njiv, 2 ha 82 a travnikov, 1 ha 19 a pašnika in 11 ha 44 a gozda.

Posedstvo je oddaljeno pol ure od Celovca, ima krasno lego ter je primerno tudi za vsako obrt.

Posedstvo je cenjeno na 21.000 K, najmanjši ponudek znaša 14.000 K. Vadija je treba položiti 2.100 K.

Kupci, ki bi na to posedstvo reflektirali, dobijo vse potrebne podatke v pisarni

dr. Ferd. Mülleria, odvetnika v Celovcu.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 17. julija 1912.

Pšenica za oktober 1912 11.44
Rž za oktober 1912 9.33
Oves za oktober 1912 9.35
Koruza za julij 1912 9.01
Koruza za avgust 1912 8.91

Ali ste že obnovili naročnino?

IZ KNJIGOTRŽTVA.

* »Krimar Milanovič«, povest. Založila »Katoliška Bukvarna«. Cena 1 K 40 v, vez. 2 K 20 vin. Prekrasna povest obravnava življenje na morju z vsemi njegovimi prijetnostmi in strahotami. Neverjetno živo oriše v nji pisatelj potop mogočne ladje ter usodo nekterih ljudi, ki so se rešili v malem čolničku prvega pogina. Slovencem, ki nam je morskno življenje tuje, nudi povest nekaj povsem novega in kdo jo bo začel brati, je ne bo odložil, dokler je ne bo prečital do konca.

Vzor našim mladeničem. Pred kratkim je izšla knjiga pod naslovom Peter Barbarič, vzoren hrvaški mladenič, vzor mladeničem slovenskim. Cena 1 K 20 vin., vezana knjiga 1 K 80 v. To je knjiga, po kateri bodo segli slovenski mladeniči; pa tudi drugim bralcem bo knjiga prav prišla in mnogo koristila.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, sred. tlak 736.0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mma	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Podavina v 24 urah v mm
16	9. zveč.	738.5	17.2	brezvetr.	del. obl.	
16	7. zjutr.	738.2	12.8	sl. jfvzh.	del. obl.	0.0
16	2. pop.	736.3	25.0	"	"	
Srednja včerašnja temp. 19.2°, norm. 19.8°.						

Prostovoljno gasilno društvo na Igu naznanja tužno vest, da je gospod

Fran Ks. Trošl

tajnik deželne gasilske zveze, načelnik gasilske župe Ig-šmarske, načelnik gasilnega društva izžanskega, imetnik zlatega zaslužnega križca itd.

danes ob 4. uri popoldne umrl.
Pogreb rajnika bo v četrtek dne 18. julija ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti na pokopališče na Igu.
Bodi blag spomin zvestemu tovarišu.
NA IGU, dne 17. julija 1912.

Matej Petrič, t. č. podnačelnik. 2228

Cesarski svetnik Fr. Doberlet, t. č. načelnik.

Tužnim srcem naznanjamo, da je Vsemogočnemu dopadlo poklicati v boljši onkraj našo ljubljeno soprogo, mater, sva-kinjo, gospo

Marijo Šmid

ki je po dolgi, mučni bolezni, večkrat previdena s tolažili svete vere, dne 13. t. m. zatisnila trudne svoje oči.

Pogreb je bil dne 14. t. m. popoldne.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale le v domači cerkvi in v Branici.

2225

Žalujejoči ostali.

Zveza prostovoljnih gasilnih društev Kranjske naznanja tužno vest, da je gospod

Fran Ks. Trošt

tajnik deželne gasilske zveze, načelnik gasilske župe Ig-šmarske, načelnik gasilnega društva izžanskega, imetnik zlatega zaslužnega križca itd.

danes ob 4. uri popoldne umrl.

Pogreb rajnika bo v četrtek, dne 18. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti na pokopališče na Igu.

Bodi blag spomin zvestemu in neumornemu tovarišu.

V Ljubljani, dne 16. julija 1912.

Matej Petrič, t. č. podnačelnik.

Cesarski svetnik Fran Doberlet, t. č. načelnik.

Razglas.

Z razglasom deželnega odbora z dne 22. junija 1912, št. 492 je bila med drugimi z natečajnim rokom 20. julija 1912 razpisana tudi

služba okrožnega zdravnika v Idriji

z letno plačo 1400 K in letno aktivitetno doklado 200 K, dalje s priboljškom zdravstvenega okrožja v znesku 1000 K ter z nagrado 480 K za uradna pota v Žire.

Ker je med tem zdravstveno okrožje svoj poboljšek zvišalo na 2400 K se natečaj za službo okrožnega zdravnika v Idriji podaljša do

25. julija 1912.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 13. julija 1912.